

مرکز بین‌المللی و دیجیتال
بافتار العالیوم

به نام خدا

نام و نام خانوادگی: امتحان درس: **زبان فارسی**

کلاس: **چهارم** رشته: **انسانی** وقت امتحان: **۹۰** د: **۳۰۱-۹۴۱۰۱۶**

دانش آموز عزیز شما می‌توانید پاسخنامه امتحان را دو ساعت پس از پایان امتحان در پورتال مدرسه ملاحظه نمایید.

www.bagheralolum.sch.ir

بارم	جای مهر	ردیف
۶ ۰/۲۵	معنی و مفهوم شعر و نثر هر کسی از ظن خود شد یار من	الف ۱
۰/۲۵	نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی	۲
۰/۲۵	بیزارم از وفای تو یک روز و یک زمان	۳
۰/۲۵	چو خسرو شدی بندگی را بکوش	۴
۰/۵	سایه مرگ و نیستی به هر طرف چیره بود.	۵
۰/۵	مهمین مهرورزان که آزاده‌اند بریزند از دام جان تارها	۶
۰/۵	زین پیش دلاورا کسی چون تو شگفت حیثیت مرگ را به بازی نگرفت	۷
۰/۷۵	به قول مردمان خطی به وی فرو نتوان کشید.	۸
۰/۷۵	در هر طرف ز خیل حوادث کمین‌گهی ست زان رو عنان گسسته دواند سوار عمر	۹
۱	مجموع اگر نشستم و خرسند اگر شدم	۱۰
۱	به حرص از شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا	۱۱

۱	خروشید و برجست لرزان ز جای بدرید و بسپرد محضر به پای	۱۲
۰/۲۵	معنی واژه قصه رجم آن مرد کرد	۱۳
۰/۲۵	به هر جزئی ز حسن او قصوری است	۱۴
۰/۲۵	می خواستند حقیقتی بیابند و خود را در آن افکنند.	۱۵
۰/۲۵	چهره پر چین و جبین پر آژنگ	۱۶
۰/۲۵	درک مطلب	پ
۴نمره	مفهوم عبارت «مرد آن بود که در میان خلق بنشیند و برخیزد و بخورد و بخسبد و بخرد و بفروشد و یک لحظه از خدای غافل نباشد.» را بنویسید.	۱۷
۰/۵	با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.	۱۸
۰/۵	بشنو از نی چون حکایت می‌کند از جدایی‌ها شکایت می‌کند از نیستان تا مرا بریده‌اند از نفیرم مرد و زن نالیده‌اند الف) منظور از «نی» چه کسی است؟ ب) منظور شاعر از نیستان کجاست؟	۱۹
۰/۵	در بیت «هنر خوار شد جادویی ارج‌مند / نهان راستی، آشکارا گزند» فردوسی به کدام معضل اجتماعی عصر ضحاک اشاره کرده است؟	۲۰
۱	در هر یک از ابیات زیر «عشق» با چه چیزی در تقابل است؟ الف) عشق، درایی کرانه ناپدید/کی توان کردن شنا ای هوشمند ب) بگفت آسوده شو کاین کار خام است/بگفت آسودگی بر من حرام است	۲۱
۰/۵	بیت «تو کی دانی که لیلی چون نکویی است / کزو چشمت همین بر زلف و رویی است» چه مفهومی را در بردارد؟	۲۱

۰/۵	۲۲	در عبارت زیر منظور از «سیاه دشت غمناک» چیست؟ «فراش هم چنان می‌گذشت اما دانسته نمی‌شد. شاید از این سیاه دشت غمناک به آن سوی بیابان‌های وسیعی که دست ستم آلود، فضایشان را نفشورده بود پیامی می‌برد.»
۰/۵	۲۳	عبارت زیر بیان کدام ویژگی بارز کلام سعدی است؟ «این تنها خصوصیت سعدی است که به سخن همه شبیه باشد و به هیچ کس شبیه نباشد. و در زبان فارسی احدی نتوانسته است مانند او حرف بزند و در عین حال، نظیر حرف زدن او را هر روز در هر کوچه و بازار می‌شنویم.»
۳ نمره	ت	<u>خودآزمایی</u>
۰/۵	۲۴	در رباعی زیر از مولانا، میان «غم» در مصراع اول و مصراع چهارم چه تفاوت معنایی وجود دارد؟ اندر دل بی‌وفا غم و ماتم باد / آن را که وفا نیست ز عالم کم باد دیدم که مرا هیچ کسی یاد نکرد / جز غم که هزار آفرین بر غم باد
۰/۵	۲۵	منظور نویسنده از این عبارت چیست؟ «هر عصب و فکر، به منبع بی‌شائبه ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می‌پذیرفت.»
۰/۵	۲۶	این بیت از حافظ «ناز پرود تنغم نبرد راه به دوست / عاشقی شیوه رندان بلاکش باشد» با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟ الف) بیای بی‌کش جام و سرگرم باش / بهل گر بگیرند بیکارها ب) به شادی و آسایش و خواب و خور / ندارند کاری دل‌افکارها
۰/۵	۲۷	بیت «اگر در دیده مجنون نشینی / به غیر از خوبی لیلی نبینی» چه مفهومی را در بر دارد؟
۰/۵	۲۸	در بیت «بگفتا گر خرامی در سرایش / بگفت اندازم این سر زیر پایش» کدام بخش حذف شده است؟
۰/۵	۲۹	معادل امروزی افعال زیر را بنویسید. الف) باز رفتند ب) آواز داد
۲ نمره	۳۰	<u>تاریخ ادبیات و درآمدها</u> شعر «قلب مادر» ایرج میرزا در چه قالبی سروده شده است؟
۰/۲۵	۳۱	نام مؤلف آثار زیر را بنویسید. الف) دانشگاه‌های من ب) روزها ج) ادبیات و تعهد در اسلام د) سمک عیار
۱		

۰/۵	هر یک از زندگی‌نامه‌های زیر از دکتر عبدالحسین زرین‌کوب در مورد کدام یک از مشاهیر علم و ادب نوشته شده است؟ (الف) پیر گنجه در جست و جوی ناکجاآباد (ب) فرار از مدرسه	۳۲
۰/۲۵	سفرنامه‌ها جزء کدام نوع ادبی به شمار می‌آیند؟	۳۳
۲ انمره	<u>آرایه‌ها و نکات بلاغی</u> در کدام مصراع دو حرف اضافه برای یک متمم به کار نرفته است؟	۳۴
۰/۲۵	(الف) به چمشید بر تیره گون گشت روز (ب) که برگوی تا از که دیدی ستم (ج) به گوی اندرون تیغ و تیر خدنگ	۰/۲۵
۰/۲۵	در بیت زیر کدام آرایه به کار نرفته است؟ بگفت از دل جدا کن عشق شیرین بگفتا چون زیم بی جان شیرین (الف) مجاز (ب) جناس تام (ج) حسن تعلیل (د) ایهام	۳۵
۰/۲۵	چه آرایه‌ای در بیت زیر سه بار تکرار شده است؟ نشوم یک‌دل و یکرنگ تو را / تا نسازی دل او از خون رنگ	۳۶
۰/۵	دو آرایه‌ی ادبی در بیت زیر مشخص کنید. چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب / مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم	۳۷
۰/۲۵	در عبارت «مگر اشک سیه‌روزان که سیل حوادث را هدایت می‌کند، به استحکام کاخ پوشالی جبّاران به سُخره نمی‌نگرد»، «استحکام کاخ پوشالی» چه آرایه‌ای دارد؟	۳۸
۰/۵	در بیت «با صبا در چمن لاله سحر می‌گفتم / که شهیدان که‌اند این همه خونین کفنان» «که» دومی چه نقشی دارد؟	۳۹
۲ انمره	<u>شعر حفظی</u> لب و دندان ..... همه توحید تو گوید / مگر از ..... دوزخ بودش روی رهایی او را خود التفات نبودی به صید من / من خویشتن	۴۰
۰/۵	بی عمر زنده‌ام من و این پس عجب مدار /	۴۱
۰/۲۵	دی در گذار بود و نظر سوی ما نکرد / بیچاره دل که هیچ ندید از	۴۲
۰/۲۵	گوشم به راه تا که خیر می‌دهد ز دوست / ..... پیامد و من بی‌خبر شدم	۴۳
		۴۴
۲۰	جمع بارم	

و به امید خدایی که در این نزدیکی است

ردیف	جای مهر	بارم
الف	معنی و مفهوم شعر و نثر	۶نمره
۱	هر کسی بر اساس حدس و گمان خودش یار و همراه من شد.	۰/۲۵
۲	نمی‌توان تو را وصف کرد، چون تو فراتر از فهم و ادراک ما هستی.	۰/۲۵
۳	هنگامی که به قدرت رسیدی خدمتگزار مردم باش. (متواضع باش)	۰/۲۵
۴	مرگ و نیستی همه جا را فراگرفته بود.	۰/۲۵
۵	بزرگترین عاشقان آزاده جان را از دام تعلقات آزاد می‌کنند.	۰/۱۵
۶	ای دلاور پیش از تو کسی چنین شگفت‌انگیز مرگ را به سُخره نگرفته بود و به آن بی‌اعتنایی نکرده بود.	۰/۱۵
۷	به قول مردمان نمی‌توان به او برچسب زد و او را متهم دانست.	۰/۱۵
۸	لشکر حوادث در هر طرف کمین کرده‌اند؛ به همین خاطر است که عمر شتابان می‌رود.	۰/۲۵
۹	نسبت به تو وفادار نبوده‌ام، اگر یک روز آسوده و آرام زندگی کرده باشم.	۰/۲۵
۱۰	اگر با حرص و ولع آبی نوشیدم بر من خُرده مگیر چون شرایطش مهیا بود؛ بیابان بود، گرمای تابستان بود، آب هم خنک بود و من عطشی پایان ناپذیر داشتم.	۱
۱۱	کاوه به شدت عصبانی شد، با حالتی لرزان از خشم از جای خود برخاست، اشتهدانامه را باره کرد و آن را زیر پایش له کرد.	۱
ب	معنی واژه	۱ نمره
۱۲	سنگ زدن	۰/۲۵
۱۳	نقصان، عیب	۰/۲۵
۱۴	پستی، نشیب	۰/۲۵
۱۵	چین و چروک ابرو	۰/۲۵
پ	درک مطلب	۴نمره
۱۶	نکوهش زهد منفی و گوشه نشینی / توصیه به آمیختن با مردم	۰/۱۵
۱۷	الف) مولانا/ انسان آگاه و آشنا با حقایق عالم معنا ب) عالم معنا	۰/۱۵
۱۸	دگرگونی ارزش‌ها	۱
۱۹	الف) عقل و هوشیاری ب) آسودگی و راحتی	۰/۱۵
۲۰	نکوهش ظاهر بینی	۰/۱۵
۲۱	کربلا	۰/۱۵
۲۲	سهل ممتنع	۰/۱۵
ت	خودآزمایی	۳نمره
۲۳	غم در مصراع اول: غم منفی = اندوه / غم در مصراع دوم: غم مثبت = رنج و غم گوارای عشق	۰/۱۵
۲۴	ایمان داشتن با تمام وجود	۰/۱۵
۲۵	ب	۰/۱۵
۲۶	عیب‌پوشی عاشق	۰/۱۵
۲۷	چه کار میکنی؟	۰/۱۵
۲۸	الف) برگشتند ب) صدا زد	۰/۱۵
ث	تاریخ ادبیات و درآمدها	۲نمره
۲۹	قطعه	۰/۲۵

۱	الف) ماکسیم گورکی	ب) اسلامی ندوشن	ج) محمد رضا حکیمی	د) فرامرز بن خداداد ارجانی	۴۰
۰/۱۵	الف) نظامی گنجوی	ب) امام محمد غزالی			۳۱
۰/۲۵	غنائی				۳۲
۲نمره	ج) آرایه‌ها و نکات بلاغی				۳۳
۰/۲۵	ب) که برگوی تا از که دیدی ستم				۳۳
۰/۲۵	ج) حسن تعلیل				۳۴
۰/۲۵	کنایه				۳۵
۰/۱۵	چون شب‌نم : تشبیه / مهر: ایهام تناسب / عیوق: مجاز / به عیوق بر شدن: کنایه				۳۶
۰/۲۵	متناقض‌نما یا پارادوکس				۳۷
۰/۱۵	مضاف‌الیه				۳۸
۲نمره	د) شعر حفظی				۳۹
۰/۱۵	سنایی - آتش				۳۹
۰/۱۵	اسیر کمند نظر شدم				۴۰
۰/۱۵	روز فراق را که نهد در شمار عمر				۴۱
۰/۲۵	گذار عمر				۴۲
۰/۲۵	صاحب خبر				۴۳